

Петро Лаврін

УДК 902 (477.83)

АРХЕОЛОГІЧНІ ПАМ'ЯТКИ З ОКОЛИЦЬ с.МАРКОПОЛЯ БРОДІВСЬКОГО РАЙОНУ

Висвітлено результати археологічних розвідок поблизу с.Маркополя. Наслідком робіт є відкриття низки різночасових багатошарових поселень.

Територія с.Маркополя географічно розташована так, що її перетинає Верхнобузьке пасмо Волино-Подільської височини. Через низини цього плато протікає р.Серет.

Упродовж 1995-2001 рр. автор дослідження разом із кандидатом історичних наук Я.І.Онищуком провели суцільне археологічне обстеження околиць села. Внаслідок цього відкрито близько десяти нових різночасових пам'яток, що значно доповнюють археологічну карту району. Зазначимо, що цей регіон вже піддавався археологічним дослідженням. В 1985 р. тут археологічні роботи проводила Л.І.Крушельницька. Нею було відкрито низку пам'яток культури шнурової кераміки, ранньозалізного часу, на яких, зокрема, віднайдено предмети культового призначення.¹

Останніми роботами виявлено багатошарову пам'ятку в урочищі Загребелька на південній околиці села Маркопіль, на лівому березі р.Серет. Пам'ятка датується пізнім палеолітом, мезолітом та періодом Київської Русі XII-XIII ст. Колекція знахідок із ранніх етапів функціонування пам'ятки представлена крем'яними нуклеусами, пластинами із ретушшю, покритих білою та біло-голубою патиною. Пізній етап представляють фрагменти середньовічної кераміки та шматки глиняної обмазки.

Наступна багатошарова пам'ятка знаходиться неподалік від попередньої, в урочищі Городці. Тут знайдено матеріали мезолітичної доби, ранньозалізного часу, Київської Русі XII-XIII ст. та пізнього середньовіччя. З поверхні зібрано значну колекцію матеріалів: заготовки сокири та серпа, скребки із дрібноретушованими робочими краями, двохплощинний відбійник, фрагменти пізнього кружального посуду та залізоплавильні шлаки.

У південно-західному напрямку від села в урочищі Телегова долина виявлено рештки мезолітичної крем'яної майстерні. На її місці

¹Крушельницькая Л. Исследования на Львовщине // Археологические открытия 1985 года.- М., 1987.- С. 354.

зібрано значну кількість крем'яних відщепів, а також геометричні мікроліти, що мають форму трапецій і трикутників.

На південний схід від с.Маркополя, в урочищі Під панським гаєм, зафіксовано сліди двошарового поселення висоцької культури та доби Київської Русі. З поверхні ґрунту, де знаходиться пам'ятка зібрано велику колекцію крем'яних знарядь. Це три заготовки наконечників для списів, заготовки серпів, еліпсоподібних сокир, ретушерів. Давньоруський час представлений фрагментами кружальної кераміки.

Окрім того, на території самого села також зібрано знахідки крем'яних знарядь праці періоду мезоліту. Під час земляних робіт на території села було розкрито кам'яні конструкції (фундаменти) пізньосередньовічного періоду, що були продатовані по віднайдених при них фрагментах керамічного посуду. Вони, ймовірно, пов'язані із рештками старого замчиська, обнесеного валами, яке виникло на місці давньоруського городища.

Також зібрано вагомий археологічний матеріал із урочищі Попівщина, де проводила роботи Л.І.Крушельницька. Тут знайдено кам'яну свердлену сокиру-молот, еліпсоподібну сокиру висоцької культури. В урочищі Гураліско, що на північний захід від села, виявлено грубо оброблену крем'яну клиновидну сокиру. Вона відноситься до енеолітичного періоду.

Беручи до уваги густоту заселення цього мікрорегіону, можна стверджувати про його важливе значення у процесах заселення Волино-Подільської височини давньою людністю, починаючи від доби палеоліту і до середньовіччя.

Petro Lavrin

THE ARCHAEOLOGICAL SETTLEMENTS NEAR OF MARKOPOL' BRODY DISTRICT

The article is result of the archaeological research near of Markopol'. This works was discover some settlements of the paleolit, iron and medieval ages.

Key words: archaeological research, paleolit, medieval ages, Markopol'.

Стаття надійшла до редколегії 14.10.2001

Прийнята до друку 8.11.2001

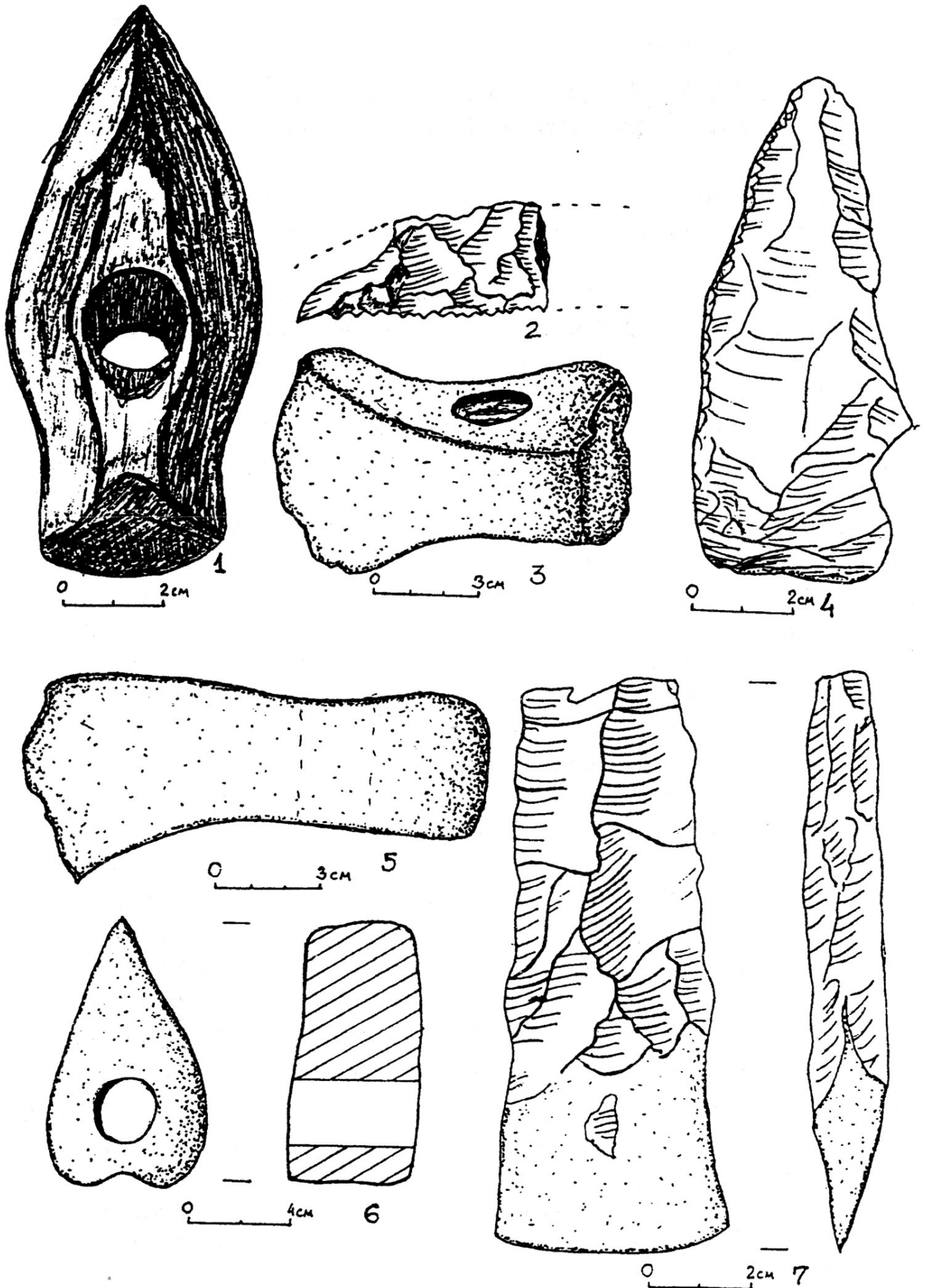

Рис. 1. Крем'яні знахідки з околиць с. Маринопіль урочища:
1,6 - Баранівка; 2,4 - Городці; 3 - Збоча; 5 - Вербовецьке; 7 - Гураліско.